

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkeik, mint az előfizetési pések a „Közmuvelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A pápa souverainitásáról.

(Folyt. és vége.)

Később a beállott hitbeli szakadások s az azokból származott forrongások közepette is epségben látjuk a pápai souverainitást; a vestphali békében p. o. Franciaország indítványa, hogy minden fejedelem souverain legyen határozottan elvetetett, a pápa souverainitása és elsősége azonban érintetlenül maradt. Ez elsőség kiterjesztett még köveire is, mely kiváltságot még az 1815. bécsi békekötés is változatlanul fentartotta.

Azt mondhatná azonban valaki: igaz, az 1870. évig souverain volt a pápa, de csak azért, mert addig birta egyszersmind a pápai államot, is mai nap azonban meglévén államától fosztva, megszűnt nemzetközjogi személy, meg souverain lenni. Ez azonban határozottan téves felfogás, mert nem találunk bizonyítékot, mely azt mutatná, hogy a pápa csak azért volt a középkorban souverain, mert az amugy is alig szóba jöhető államnak feje volt, hanem igen is birta azt, mint a r. kath. egyház feje, s azon tekintélynél fogva melylyel mint ilyen kezdettől fogva rendelkezett. Különben még az 1870. év után is mellettünk harcol a törvény határozott szövege, nemkülönben a magaviselet is, melylyel egyes souverainek mai nap is a pápával szemben viseltetnek. Midőn ugyanis Olaszország a pápát birtokaitól jogtalanul megfosztotta, hogy valamikép legalább látszólag a kath. világot megnyugtasza, létrehozta az ugynevezett garancia törvényeket (1871. máj. 13.) melynek főbb ide vonatkozó részletei következők:

A pápa személye szent és sérthetetlen. (1. §.)

A ki ellene merényletet követ el ép úgy büntetetik. mintha azt a király személye ellen intézné. (2. §.)

Az olasz kormány államában a pápához souverainekhez illő tisztelettel viseltetik s fentartja a

kath. souverainek által elismert előjogát (Il Governo Italiano rende al Summo Pontefice nel territorio del Regno gli onori sovrani, e gli mantiene le preminenze, di onore riconosciutegli dai Sovrani cattolici. 3. §.)

Számára évi 2.225.000 lira biztosítatik.

Teljes szabadsággal használhatja a Vatikánt és Lateránt, az összes hozzátartozókkal együtt, nemkülönben a Castel Gandolfo villát is. (5. §.)

Egyetlen állami hivatalnoknak sem szabad belépni azon helyre, hol a pápa lakik vagy ideiglenesen tartózkodik (nei palazzi e luoghi di abituale residenza o temporaria dimora del Summo Pontefice) vagy a konklave vagy zsinat tartatik a pápa, a konklave vagy a zsinat engedélye nélkül. (10. §.)

A pápának activ és passiv követtartási jog biztosítatik, kik ép oly előjogokkal bírnak, mint a nemzetközi jog alapján a többi követek. (105.)

Postán és távirddán díjmentesen közlekedhetik. (12. §.)

Hogy Olaszország megtartotta-e mindezeket, mit ezekben ígért, az egészen más kérdés: a jogtalanság a jogot soha sem szüntetheti meg, de hogy e szentesített törvények alapján is a pápa valódi souverain, az bizonyos. Maga már az exterritorialitás is, melylyel a pápa a 7-ik §. alapján bír, kétségkívül e jellegre mutat, az activ és passiv követtartási jog pedig szintén csak a souveraineket illeti meg. Hiába mondja Bruza, hogy „a pápa sérthetetlen, de csak egy országos törvény alapján, meg van a követtartási joga, de csak egy országos törvény alapján; lakása immunitásnak örvend, de hogy még egyszer mondjam, csak egy országos törvény alapján“; mert jóllehet igaz, hogy a garancia törvényt csak Olaszország hozta létre, s formális megerősítést a többi europai souverainektól nem nyert, de arra nem is volt szükség, mert hogy Geffckenel szóljak, Olaszország e törvény által nem adott a pápának souverain hatalmat, hanem csak megtartotta, ujólag elismerte azt a jogát, mit századokon keresztül birt s a

mely őt jogosan megilleti. De hogy Europa többi fejedelmei is, ezt legalább hallgatagon elfogadták, helyben hagyták, kitűnik abból, hogy legtöbben Romában a pápa mellett állandóan külön követeket tartanak s a pápa köveit mindenütt a többi követekkel egyenlő jogokban, sőt határozott elsőségben részesítik mai nap is, a mennyiben együttes megjelenés esetében mindegyiket megelőzik. Továbbá midőn az egyes uralkodók a pápával konkordatumokat kötnek, kétségkívül nem úgy tekintik őt, mint az egyes nemzeti egyház, hanem mint az egész r. k. anyaszentegyház fejét, képviselőjét, mint valódi souveraint, a miért legtöbb író e szerződéseket határozottan a nemzetközjogi szerződések közé sorozta — miket pedig csak valódi souverainek köthetnek.

Ha Bluntschli azt akarja, — hogy Europa hatalmai együttesen körvonalozzák a pápa jogait és kiváltságait s azt minden újonnan választott pápának bemutatva vele aláírassák, ő is csak általános elfogadtatását czélozza a tannak, melyet a pápa souverainitására nézve ugy a történelem, mint állásának fontossága megkövetel. Ha ugyan is a történelmet tekintjük bátran elmondhatjuk De Maistre-el, hogy „nincs Európában igazoltabb souverainitás, ha szabad e kifejezéssel élnem, mint a pápáké. Az hasonlóan az isteni törvényhez justificata in semet-ipsa (18. ps. 10. v.)“

Mi bizunk Isten határozott ígérétében, hogy anyaszentegyházunkon a pokol kapui erőt nem fognak venni soha, s hogy jönnek idők, midőn Krisztus helytartójának széke ragyogóbban fog fényleni, mint valaha. Maga a legújabb tény is, midőn Europa két nagy hatalma őt szólította fel közvetítőnek, békebírónak, szintén egy szebb jövőre enged következtetnünk.

Bár követnék más népek is e példát, s bár teljesülne a protestáns Urquart kívánsága, ki tudvalevőleg az 1869. év jan. 1-én a vatikáni zsinat elé egy művet terjesztett be, melyben arra kéri a pápát, hogy adjon ki egy nemzetközi jogot, s egyet-értve az uralkodókkal az ő elnöklése alatt létesítsen egy legfőbb törvényszéket, mely minden fontos ügyben az államok felett ítéljen, hogy a legtöbbször igazságtalan háboruban az ártatlanok vére ne folyjon.

A történelem lapjain már eddig is számtalan esetet találunk feljegyezve, midőn a népek vagy egyes uralkodók a pápa elé vitték ügyöket, s e törvényszékről mondja Segur, hogy „egyedül van a világi hatalomnál magasabb hatalommal felruházva, egyedül ez független, nem részes és önzetlen, egyedül ebben van minden egyénél több garancia, tekintve az erkölcsiséget, igazságot, bölcseséget és tudományt, mely ily magasztos ténykedésre megkívántatik“ Leibnitz pedig így ír: „Én azon nézetben vagyok, hogy Romában kellene egy ily törvényszéket állítani, mely a fejedelmek közötti viszályt eldöntené, és a pápát kellene elnökévé tenni.“ Pitt Vilmos pedig Conzié püspökének 1794-ben ezeket írta; „A mi személyes érdekeink s politikai néze-

teink nagyon elágaznak. Egyedül Róma emelhet fel pártatlan s minden külső érdektől ment szót. Rómának kellene tehát felszólalnia, kötelmét tartván inkább szem előtt, mint vonzalmait, a min nem is kétkelődünk.“ Tudós írónk Hoványi is ez ohajnak ad kifejezést, s valódi öröm tölti el azért minden igaz hívőnek szívét, midőn látja, hogy századok viharai után ismét a kereszténység fejéhez fordul bizalmával a világ, tőle vár igazságot, bölcs ítéletet — s üdvözölve a bölcs pápát, ki legújabb szózatával is mindenki szívét megnyerte, büszkén elmondhatjuk a költővel:

„Róma e magasztos souverainitása
Egy szebb kornak ujja viradása,“

TÁRCZA.

Jan. 15. Sz. Pál Remete.

Mondd el okát oh Pál! ki a szűzi erény hive voltál:

A mely téged etet, mért a madár fekete?

Sz. Mór apát.

Száraz lábbal jól járkál az ijedt háboron Mór;

E könyöség szarnyát rényei súlya adí.

Január 16. Sz. Mirczel p. és vt.

A mikor e pápát marhák etetéhez adnád:

Zsarnok! megmutatád pásztori hivatalát.

Január 17. Sz. Antal apát.

Nagy vagy oh szent Antal! a kereszttel, nem fene karddal;

A pokol odva rezeg, hogyha közelg e kereszt.

Január 18. Sz. Péter széke Romában.

Krisztusom! Egyházad Péterbe' tönáll s fön is álland;

Hisz te magad mondtad: Péter a sziklaalap.

Juhait őrzi hiven, menny kulcsát tartva kezében:

Tőled függ szakadár: majd netalán ha kizár.

Sz. Piroška sz. és vt.

Ősi hitéért küzd bárd ellen, „Prisca“ e hős szűz;

Most mi sem engedi meg, védni az ősi hitet.

Január 19. Sz. Kanut kv. és vt.

Mindenit — ugy mondván — Krisztusnak od' adja
e jó dán:

Éltét, országát! Többet ugyan ki is ad?

Sz. Márius társai vtk.

Márius int: Szentek porait tiszteljed, eretnek!
Imádsz sok bálványt úgy is ereklye gyánánt,

Január 20. Sz. *Fabián pápa és vt.*

Decius, oh fene vad! szent pápánk is lenyakaztad;
Am ő még se halott, soha! ki „szent“ s „atya“ volt

Sz. *Sebestyén vt.*

Mint egy csipkebokor, nem látszik bőre a nyiltól;
Volt császári előbb; isteni most. S ez a főbb.

Január 21. Sz. *Agnes sz. és vt.*

Fényes aczél Agnes, s mely élteti Jézus a mágnes;
Szende juhot, bárányt pásztora így ölel át.
Bár még oly fiatal; mért tűz már szembe a karddal?
Egy mást bensőleg vonzza aczél s a delej.

Imets F. Jákó

P. Vitus turi Inventariuma.

Ezelőtt mintegy tizenegy évvel lengyelfalvi lelkész-
kedésem alkalmával a parochia lim-lom papirai közt rá-
bukkantam egy „Physico-morale Inventarium“-ra, mely-
nek tartalmára kíváncsi lévén, átolvastam. Ráfordított ne-
hány perczemet bőségesen megjutalmazta az élvezet, me-
lyet az inventáriumon átömlő humor és erkölcsi tanul-
mányok nyújtottak; de örömem fokozódott, midőn az
aláírásból megtudtam, hogy annak szerzője a híres turi
pap P. Vitus. Megmentettem tehát e kéziratot társai sor-
sától: a tüztől; és ettettem saját irományaim közé, re-
mélvén, hogy egykor másoknak is élvezetes perczeket
fogok szerezhetni annak megismertetésével.

Mínhogy pedig a „Közművelődés“ legközelebbi szá-
maiban P. Vitus emléke D. K.-hoz irt leveleinek közlésé-
vel feljuttatott, helyén látom én is, nevezett Inventariumot
egész terjedelmében e becses lapok hasábjain közzétenni,
hogy-ha az előbbi közleményekben P. Vitus sikerült él-
czei s mindig erkölcsi leczkével végződő humoraiban gyö-
nyörködtünk: élvezettel tegyünk szellemi leltározást ama
parochia birtokában is, melynek gyeptanapján a kutya-
és rózsafa tövében, hideg kutviz mellett születtek ama
levelek, és a honnan a boldogult lelke 27 éven át annyi
szellemi szikrát röpitett szét barátai, övéi és a kedves
Erdély majdnem minden tájéka felé Ime az inventarium:

Physico-morale Inventarium

Költői, de nem költött modorban felvéve
a turi kath pap birtokáról.

Házam előtt gyeptanapém
Rozzant, s vége felé jár.

Majd feltöltöm esztendőre,
Ha itt kap a jövő nyár.
Siremlék, mert széle hossza
Sirformára alakult,

Télen-nyáron gyeptől, hótól
S az időtől meglapult.

„Monumentum monet mentem“
Bölcsen szoll szent Agoston,

Mert bármennyi házat birjunk,
Csak itt vagyunk mi otthon. —
Napkelettel fekszik szembe,
S délig mind a nap süti,
Aztán enyim, mikor hevét
Lakom árnya elüti.
Mínhogy nincsen barometrum
Pusztá lakom ablakán,
Megérezem a jövő esőt
Két kutyafám rosz szagán.
Mert e pár fa áll istrázsát
Fülepte két végébe,
Mely hogy széjjel ne terjedjen,
Nyírom ágát rendibe.
Ennek tövén több ezrekből
Alló népfaj létezik,
Mely közötti nincs tagosítás,
Mégis mind megegyezik.
Nincs közöttük elnök, főnök,
Nincs törvényszék, se zsandár;
Mit kell tenni, mit nem tenni
Ott intésre egy se vár.
Lótnak, futnak, munkálkodnak
A hangyaboly ezrei,
Mint egy számos, s jól rendezett
Ország dolgos népei.
Ilyen a jó családanya,
Ireg, forog, jár, nem ül,
Nyughatatlan, vizsgaszemmel
Benéz, intéz, kiserül.
Mint a hangya, soh' sem áll meg,
Mindegyre tesz valamit.
Ezen tömött társaságnak
Jelszava: a hon-ipar,
A szent könyv is így utal rá:
„Nézd a hangyát, mint kapar.“
És te mered munkátlantul
Enni napi kenyered,
És remélni hogy az eget
Dologtalan elnyered.?

Ide, a kik renyhén töltitek a napot,
Estig strázsáljátok a pálinkás csapatot
Hát csoda-e aztán, hogy elszegényedtek,
Rongyban, szenyben járnak éhes gyermeketek?
Józan munkásságnak ti megszököttjei,
Nézzétek a hangyát föld henye férgei!
Tudjátok meg, hogy itt a munka földolog,
Az élet jóléte e tengelyen forog.
Rest! ha akarsz enni kenyérral szalonát,
Hulljon verejtéked munka közt nyáron át.

* * *

Itt van dohánytáblám, mint egy
Zöldre festett szép terem,
Mihent feljön az áldott nap,
A méhtábor ott terem.
Mozsdója a virágharmat,
S e harmatgyöngy tükre lett,
És a virág szép kelyhéből,

Kitelt a szép toilet.
 Itt száll, dong, zeng a vig tábor
 Szed, válogat jó korán,
 Méznek valót a virágok
 Rózsaszínü bitorán.
 Keser, fanyar bár e virág,
 Meyen a méh szédeleg,
 De mérges is, mégis abból
 Készül a mézgyveleg.
 És e fürge kis napszámos,
 Legyen távol vagy közel,
 Utsza — házsám — s más jegynélkül
 Kosara, — nem téved el . . .
 Oh nagy Isren! Téged dicsér
 Teremtényid ezere!
 Csak itt is meglábolhatlan
 Mély titkaid tengere!!!

Ide, ide gonosz szívü-lelkü lények,
 Ferde felogásu ifiak és vének!
 Kik bármily jó könyvet olvastok, tanultok,
 Egész életetek, merő szenyas foltok.
 Nem foghat rajtatok semmi jónak íze,
 Lemossa az erényt, le a Lethe vize.
 Lám a méh méregből tud mézet csinálni,
 Nállatok a méz is méreggé fog válni.
 Ide, ide renyhe férgei a honnak!
 Kiknek százezerek munka nélkül folynak
 Apátok zsebéből, mely ingyen jött rátok
 Miránk s rátok nézve valóságos átok.
 Mert annyi kincs mellett éltek mint a here,
 Értetek fut-fárad a föld sok embere.
 Mi több? pénzözönben adósságot csáltak
 S a honnak javára s diszére nem váltok.
 Oh telhetlen Mammon rendjének vitézi!
 Pénzügyetek maga a Pluto intézi,
 Nem jut ezerekből templom-iskolára,
 Azt inkább adjátok lóra vagy kutyára.
 Vagy ha prédára megy, külföldre hordjátok,
 Mit gondosan őrzött a honban atyátok. —
 Nézzétek a méhet, mely mint jó hazafi
 Gyűjtött kincsét saját honában osztja ki. —
 Aldom a többeket lelkemből azonban,
 Kik csak üstökösökint tünnek fel a honban.
 Akik észszel-szízzel, s ragyogó erénnyel,
 S ha tölök kitelik, felajánlt erszénnyel
 Szívesen áldoznak a hon oltárára,
 Miért égjen hálánk örökös fáklyája.
 Ilyen honderítő csillag csak onnan jó,
 Hol csillagból készül nekik az emlékkő.
 Mert szük a mű földünk legkincseseb határa,
 Hogy érmet adhatna a nagyok számára.
 (Folyt. köv).

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

(Folytatás és vége).

II-ik kalász egyletünk működési terén a bizottmányi gyűlés, mely bárha nem oly tartalomdus, min

az első, mindazonáltal méltán foglal helyet jelentésem keretében, annál is inkább, mert ebben lett részletesen megállapítva a közgyűlés által tartani határozott 1885. évi tárlat gyakorlati kivitele, a gyűjlő-ívek kibocsájtása, a tárlat költségeinek honnan s mily összegben leendő fedezése, a kérvények határidejének kijelölése, a czég megnevezése, a czikkek mily módoni kiosztása sat. És hogy mily üdvösök lőnek ezen megállapodások, — azt igazolja azon gyakorlati tapasztalás, mely egy kitűzött czélnak elérésére az eszközöket nélkülözhetlenné teszi. Ilyen eszközök egyike jelentésemnek keretében a:

III-ik Kalász, vagyis az 1885. január 30-án Ol-táregyleti alelnök házában megtartott kérvénytárgyaló bizottság tanácskozásáról vezetett s 7) pont alatt egybefoglalt jegyzőkönyv, melyben az 1—23 drban beérkezett egyes templomok kérvényei lehető lelkiismeretességgel letárgyalatván megszavaztatott összesen: 223 drb. különböző czikk, melyből leüttetvén a szekrényben készletben lévő 94 drb tárgy 129 drbnak részint meghozatala, részint készítése, költségeinek fedezésére előirányoztatott, az egylet pénztára terhére: 1000 frt o. é. s egyuttal kimondatott, hogy jövőre csakis minden harmadik évben rendeltessék tárlat. Az egyleti igazgató és pénztárnok által meghozatandó czikkekre nézve ezuttal „Oberbauer“ üzlete jelöltetett ki Budapesten, a készitendő czikkek elintézése pedig egyleti alelnök és tárnok urasszonyokra bízott, mindenesetre kiköttetvén, hogy jó, és tartós és illő czikkek hozattassanak és készitessenek.

Jelentésem IV-ik és utolsó helyén hadd álljon a legdusabb kalász, azaz: az 1885. év aprilis hó 13., 14. és 15-ik napjain tényleg megtartott csinos „tárlatról“ folytatott felvett jegyzőkönyv 1—4. és 1—12-ik pontok alatt. Ha a szó repülni s a példa vonzani szokott; ha a legüdvösebb határozatok és megállapodások is mítsem érnek, ha telyesedésbe nem mehetnek, ha a kitűzött legszentebb cél is csak pusztá czimer marad, ha azt elérni nem törekszünk: akkor örömmel konstatalhatom, hogy egyletünk nemes vonzó példájával, üdvös határozatainak kellő betartásával s kitűzött magasztos czéljának elérésével — mindenesetre — dicséretre méltóan sietett idáig megoldani nagy feladatát, daczára ama nyomasztó szük anyagi viszonyok s inkább ezekből eredő gyengeségeknek, melyek a tagok önfeláldozó készségét és munkásságát inkább zsibbasztani, mint megkönyebbíteni szokták.

Azonban „ha Isten velünk, ki ellenünk“?

Lelkesen utalt ezen körülményekre egyleti igazgató úr ő nagysága a tárlatot megnyitó, s a nyilvánosság elbirálása alá bocsátott szép beszédében, melyben a kis mustár magról vett gyönyörű hasonlattal — élénk színekben festi, hogy egyletünk néhány év ótai működésével oly számos szegény templomait segíté föl Jézus egyházának. Főlemliti ugyan, mintha a kezdetben mutatkozott heves buzgalom csökkenni látszanék, mert az egyesek adománya nem tündökölt a tárlaton oly mérvben mint máskor, azonban mégis hálás köszönetet mond a kegyes isteni gondviselésnek azért, hogy a romboló szegénység daczára megtartotta a hívő népben azon — a valláshoz hó ragaszkodást, melylyel az Isten-egyházának disztzésére — filléreit áldozatul hozni — el nem mulasztja.

A végén őszinte örvendezésének — köztetszés közt — ad kifejezést, hogy elnök báróné ő méltóságát, ki alkotásait személyesen is látni óhajtván — a távolból megjelent — üdvözölheti és éltetheti. Mire elhangozván a gyűlés viharos éljenzése — a függöny fellebben s a kellő csín és izléssel rendezett tárlat — minden szemlélő előtt föltárult.

Mielőtt a tárlat részletes ismertetésébe bocsátkoznám, lehetetlen ki nem emelnem s figyelemre nem méltanom azon két gyönyörű „Oltárképét“, melyben báróné ő méltóságának — mint saját keze által festett műben, velünk együtt gyönyörködni méltó oka lőn.

No tehát! ha tettek kellenek és nem pusztá szavak, a mai eszevezett vallástalan korszellemnek; na nem az, ki csak mondja: „Uram uram! megyen be menyeknek országába“; hanem a „ki teljesíti Istennek akarátát“, ha csak mind képmutatás és üres ambíció az a szinlelt vallási buzgalom, melyet nem szentesítenek hason jó tettek: akkor piruljatok el vallástalan szóhátsók és szájhonfiak, mert itt már nem pusztá szavak, hanem a magasztos tettekben élő hit tesz tanuságot ellenetek, hogy ti is látván a szép, jó és igazat — hasonlóképp lelkesüljetekek cselekedjetekek.

Műve, alkotásai dicsérik a művészt, mint a nagy Teremtőt a teremtmények! Hadd legyen tehát ama két oltárkép, melyhez ujabban egy harmadik is járult, egyike azon emlékoszlopoknak, melyek a Báró Szent-Keteszty Stephanie — nagy nevét, mint művész és alkotót, mint lángszellemű vallás és honleányét örök kitörülhetetlen betűkkel hirdessék a jelennél talán hálásabb utókor gyermekei előtt. Éljen a művész és alkotó!

Félre lebbentetvén a tárlat függőnye — tartsunk mi is t. közgyűlés! egy kis szemlevizsgát a szépen és csinnal kiállított czikkék fölött.

Megjegyzem előre, hogy a tárlati czikkék négy részre osztandók. Voltak t. i. olyanok: I. melyek az 1883. évi tárlattól maradtak fenn. II. melyek készen Budapestről hozattak meg. III. melyek az egylet tagjai által készítették és IV. melyek egyes községekből adományoztattak. Ad I. Az 1883. évi tárlattól fenmaradtak a következő czikkék: színes Casula hozzávalókkal 3 drb. színes Pluviale hozzávalókkal 1 drb. felső oltár-terítő 7 drb. alsó oltár-terítő 1 drb. Minister-ing 4 drb. Kehely-törő 61 drb. Kéztörő 40 drb. Corporale 18 drb. Oltár-párna 3 drb. Miskönyv 2 drb. Réz-gyertyatartó 2 drb. Cingulus 2 drb. Vállkendő 7 drb. Palla-kendő 83 drb. Szószékta-
karó 1 drb. Beteghez járó tarisznya 1 drb. Egy szelencze 1 drb. Feszület 5 drb — összesen: 193 drb.

Ad II. Készen Budapestről meghozattak: Casula hozzávalókkal 5 drb. Pluviale 7 drb. Ciborium 3 drb. Örök lámpa 1 drb. Luszter 1 drb. Kehely paténával 4 drb. Feltámadási szobor 1 drb. Kánon-tábla 18 drb. Quadrátus 4 drb. Miskönyv 1 drb. Gyertyatartó 2 drb. Oltár-csengetyü 2 drb. Tömjenző navicula és kanállal 4 drb. (12 drb.) Szentelt víztartó 1 drb. Aspersorium 3 drb. Szentelt víztartó üst 2 drb — összesen 59 drb.

Ad III. Az egyleti alelnök s tagok által készítették: Miskönyv 11 drb. Karing 9 drb. Oltár-abroszt 2 drb. Minister-ing 6 drb. Minister-szoknya 10 drb. Ministergallér 10 drb. Ciborium-köpeny 3 drb. Egyszerű lámpa 2 drb.

Corporale 3 drb. Vállkendő 8 drb. Oltár-párna 5 drb. Oltár-szőnyeg 2 drb. Cingulus 1 drb. Tarisznya betegekhez 1 drb. Ostya-vágó vas kjsi 1 drb — összesen 74 drb.

Ad IV. Ajándékba adtak egyesek: Oltár-kép 3 drb. Minister ing 4 drb. Kehely-törő 14 drb. Kéztörő 4 drb. Vállkendő 4 drb. Palakendő 4 drb. Gyertyacsokorral 6 drb — összesen 39 drb. — Még adtak vásznat, czérnát, csipkét, kendőt, zsákot stb. E szerint a tárlaton kiállítva volt összesen 356 nagyobb-kisebb különböző czikk. Kézpénz fizettetett a czikkékért: a) Oltár-egyleti igazgatónak a Budapestről hozottakért 706 frt 67 kr. b) Egyleti alelnök Dávid Istvánnak a készített czikkékért 267 frt 59 kr. c) A kánon táblákért (még nincs elszámolva).

Bevétel történt: 1. Tagilletmény fejében 1885-re 328 frt 69 kr. 2. Alaptőkekép fizettetett 3 tagtól 60 frt. 3. Kantai perselyből 7 frt 83 kr. 4. Belépő-jegyekből 45 frt 3 kr. 5. Tárlatra adakoztak kézpénzt 30 frt 92 kr.

A tárlatnak 1885 év ápril 16-án történt bezárása alkalmával folytatólagosan tartott bizottmányi gyűlés — a szemlére kitéve volt 356 különböző czikk közül — a beadott, letárgyalt és megszavazott kérvények alapján kiosztott 29 templomnak 298 drbot. A kiosztott és felhasznált apróbb czikkéken kívül megmaradt még a szekrényben 56 drb. Azonban ebből is egy időközben beérkezett kérés folytán kiadatott utólag a bereczki templomnak 4 kisdarab. Valamint a kézdívásárhelyi kórház számára is utólag megszavaztatott 1 karing és két stola.

Az alelnöki jelentés szerint a tárlati ivek közül bejött: az 1, 4, 13, 15, 17, 19, 20, 23, 26, és 30 számú az elnök kezéhez, — a 8, 9, és 28. számú pedig a főjegyző kezéhez.

Ez évben — mai napig — alaptőke gyanánt fizetett a) Csik-Tusnád 10 frt. ifj. Dávid Istvánné 25 frt. ifj. Jakab Istvánné 25 frt. melyek szép bizonyítékai a buzgó vallásos érzületnek. Éljenek a nemes alapítók!

A tárlat költségeinek fedezésére felhasználtott az 1885. évi tagilletmény, a kézpénz készlet, a mellék jövedelmek sat. és az 1299. számú takarékpénztári könyvecske tartalma 54 frt 65 kr. mint költőpénz. A tőke könyvecske — eszerint — igénybe nem vétetett, sőt öregbítettet, ugy hogy jelenleg annak tartalma: 5589 frt 94 kr. o. ért.

Végre főlemlitem, hogy az elnök báróné ő méltsga által festett és felajánlott „Feltámadás“ oltárkép. a kantai — a „Mária“ kép pedig a bereczki és egy 3-ik „Mária“ kép a polyáni templomnak adattak; valamint a lemhenyinek megajánlott miskönyv és bereczki templomnak megszavazott fekete pluviale is utólag meghozattak és átadattak.

T. Közgyűlés! ha a napjainkban uralgó hitközönyös korszellemmel szembe — mégis a hitbuzgalom s vallásos jó cselekedeteknek olyan gyakorlatával is találkozunk, minő a közelebb tartott tárlatban nyilvánult; ha akadnak még, kik nem szégyenlik nyilvánosan is szent hitőket bevallani s annak magasztos szabványai szerint élni és cselekedni; ha vannak, kik nem tartják az ugynevezett: „haladás“, műveltség és fölvilágosodással ellenkezőnek az imádató oltári szentség előtt térdre borulni, s az ott jelenlévő nagy Istent buzgón imádni s az ellene szórt

bántalmakért kérni s engesztelni ő szent Felségét; ha vannak, kik nem restellik térdeiknek meghajtását s kezeiknek egybe kulcsolását szembe és ellensúlyozására ama gunyos térd s főhajtások, kézgyebefogással imádásoknak, melyekkel egykor a zsidók csufolák Jézust s korunkban pedig azon az ugynevezett fölvilágosodott, művelt ifjak teszük ked eseknek a szépet: mondom: ha vannak, hiterős férfiak és ájtatos nők, kik egybetett fillérek és kézmunkájok s fáradozásaiikkal adóznak az Isten templomai méltó földiszítésére: akkor nem méltán nevezhetném-e ezen titkári szerény jelentésemben a legdusabb kalásznak a megtartott 1885. évi tárlatot? Oh igen! s mondjon bármit vallástalan korunk, — ám azért lelkesüljetelek főképp ti áhitatos nők és sorakozatok azon hitlobogó alá, melyet egyletünk hős elnöknője — kezeiben oly dicsőn lobogtatott előre! Nem leend Isten előtt feledve soha a nevében nyújtott csep viz, vagy fekete falat kenyér sem, melyet sokaknak a sors oly mostohán metszett számukra; „örüljetelek és vígasztalva legyetek, mert a ti jutalmatok bőséges lesz menyekben“.

És most, hogy a kép, melyet oltáregyletünknek egy évi működéséről festeni törekvém — telyes és a színvegyületek, melyeket a jelentés keretébe illesztett kalászok kölcsönözének a gyenge kézben lévő festő eset alá — meghatók és ragadók lehessenek: álljon itten „Záradékul“ egyleti anyagi — azaz: pénztári erejének kimutatása.

K i m u t a t á s: A kézdi-vásárhelyi Oltár-Egylet pénztári állásáról 1885. november 8-án. — 1. 1884. végén pénztári maradvány volt: 163 frt 94 kr. — 2. Ehhez járult a mainapig történt bevételek összege 1327 frt 3 kr. — 3. Alaptőke a 601. sz. takaréki könyvecskében 5589 fr 94 kr. — 4. Be nem fizetett alaptőke 6 alapítónál 200 fr. összesen 7280 fr 94 kr. o. é. ide nem érve a még bevárando currens hátralék-kamatokat.

K i a d a t o t t m a i n a p i g: A tőke öregbitése, a tárlat költségei és más szükségleteknek fedezésére 1427 fr 9 kr. Leütve a kiadást a bevételből, marad: 5853 fr 82 kr., mely képezi az Oltár-Egylet vagyoni állásának „status quoját“.

Van továbbá egyletünknek jelenleg 30 oly alapító tagja, kinek befizetett alapítványuk teszen 232 fr 89 kr.

Van hat olyan alapító tagja, kiknél az általuk tett és kamatozott tőke összege teszen 200 frtot.

A mondottak fényesen igazolják, hogy nem hasztalan az embernek munkálkodása, ha ahhoz járul Istennek áldása! Arra pedig, hogy az Isten áldása biztos lehessen szükség és nélkülözhetlen föltétel, hogy az ember Istennel, az ő szent kegyelmével közre és ne ellenére munkálkodjék, — mert ő ellentáll a kevély szívűeknek, míg megtekinti az alázatosakat.

Engedje az Ég, hogy minden működésén egyletünknek mindvégig legyen és maradjon az Istennek áldása.

Éljen az elnök, éljenek a tagok! magamat továbbra is szíves jó indulatokba ajánlom.

Bereczk, 1885. november hó 7-én.

Bálint László, egyleti fő-jegyző

— **Pápai mediáció.** T. olvasóink nagy része előtt már ismeretes, hogy a Károly- és Palaosz szigetekre

nézve a felségjogot illetőleg nézeteltérés jött létre Német- és Spanyolország között, mely kevésbe mult, hogy a két hatalmat háboruba nem keverte, s hogy ez meg nem történt, a két hatalom egy igen érdekes, és manápság ránk katolikusokra nézve nagyon fontos megállapodásának köszönhető. Midőn ugyanis a viszony a nevezett két hatalom között már a legfeszültebbé vált, közösen abban állapodtak meg, hogy ezen ügyben közvetítőül pápa ő sztségét, a bölc XIII. Leot fogják fölkérni. A pápa elfogadta e kényes természetű megbízatást s közvetítő véleményét egy nevezetes diplomai okmányban hozta a versengő hatalmak tudtára. Ezen okmány a napokban szóról-szóra egész terjedelmében közzétetett s abban a következő pontok ajáltattak ifogadásra: „1. Spanyolország felség joga a Károly- és Palaosz szigetekre nézve elismertetik. — 2. A nyert felségjognak érvényesítése végett, Spanyolország kötelezi magát az említett sziget-csoporton a lehető legrövidebb idő alatt rendszeres közigazgatást létesíteni, még pedig a nyert jog s a rend szempontjából megfelelő erővel. — 3. Spanyolország e szigetekre nézve teljes hajózási és halászati szabadságot enged Németországnak, valamint jogot is ad, hogy itt kikötő-állomást és szénraktárt állítson. — 4. Németország részére biztosittatik, hogy e szigeteken szabadon létesíthet telepítvényeket és földmívelési telepeket; hasonló jog biztosittatik a spanyol alattvalók részére is“ — Az okmány közöltetvén a vitakozó két kormánylyal, azok az előterjesztett pontozatokat egész terjedelmökben elfogadták és szerződésbe igatták, hálás köszönetet mondva ő Szentségének a mindkét félt oly annyira kielégítő közvetítésért. „Igen ritka, csaknem páratlan eset, — jegyzi meg idevonatkozólag a „M. A.“ — hogy peres kérdésben mind a két fél megelégedéssel fogadja a hozott ítéletet. Most ez történt s ez nemcsak azt bizonyítja, hogy XIII. Leo pápa finom diplomata, hanem főleg azt, hogy igazságos bíró is.“ — Mi pedig hozzátesszük, hogy ezen igen nevezetes esemény, mely a mult évnek érdekes záradékát képezte, igen jó omen gyanánt tekinthető az oly annyira ominosusnak kikiáltott 1886-ik évre. Faxit Deus!

I R O D A L O M.

— Megjelent és beküldetett: „A szent unio“ című apologeticus cikksorozat, a magyar szent korona alatt élő görög szertartású katolikus románok védelmére. Irta dr. Lauran Agoston nagyvárad i gör. szert. kath. kanonok. Nagyvárad 1885. Ara füzve 60 kr. — Jól tudjuk és az előzmények után meg vagyunk győződve róla, hogy valóságos darázs-fészekbe nyulunk akkor, midőn a fennjelt irodalmi termék megjelenésének regisztrálását egy pár megjegyzéssel kísérni el nem mulasztjuk; de hírlapirói kötelességünk, főleg olyan kényes ügyben, mint a mind a „Szent unio“ című cikksorozatot szülte, t. olvasóinkat tájékozás nélkül nem hagyni. Altalános ismertetésül legyen megjegyezve, hogy a „Religio“ című kitűnő folyóirat mult évi folyamában „Rusticus“ álnév alatt egy már rég ismeretes jogtudós györmegyei pap „Adjuk vissza a régi hitegységet a magyar hazának“ czimen egy terjedelmes cikksorozatot tett közzé, melyben a többek között

unitus és disunitus polgártársainkról is megemlékezvén azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy unitus román polgártársaink közül azok, kik daco-romanismus-féle ideákkal vannak saturálva, Magyarország-a nézve, n e m z e t i s é g i szempontból veszedelmesebbek, mint a disunitusok, mert előbbiek az unióval visszaélve, annak leple alatt a magyar állam-eszmével ellentétes üzelmekben leledzenek, irván szóról szóra: „Az unio nálók ránk nézve semmivel sem látszik hasznosabbnak lenni n e m z e t i szempontból a szakadásnál, sőt károsabbnak. — mert hódít tőlünk a romanismus számára.“ És ezen állítását sok felhozott tényvel törekedett bevitatni. Erre aztán dr. Lauran Agoston nagyváradi gör. szert. kath. kanonok fölvévén a keztyüt, több cikket tett közzé különféle városi és vidéki lapokban a megtámadott unitus románok védelme céljából, s ezen cikkeket most mindenünnen összegyűjtögetve s előszóval, mely a fölmerült ügy történetét van hivatva megörökíteni, és egy pár furcsa függelékkal ellátva, „A szent unio“ czim alatt külön füzetben is kiadta. — A mi már ezen fölmelegített cikkeknek érdemét illeti, teljes és komoly vizsgálaton alapuló meggyőződésünknek adunk egész tárgyilagossággal kifejezést, midőn azt mondjuk, hogy azoknak alapját és egész tartalmát egy roppant nagy tévedés, s mert e tévedés az adott felvilágosítás után szerzőben untudatossá vált, tehát mondjuk ki tisztán, egy bámulatba ejtő effronteriával propugnált sophisma képezi.

„Rusticus“ azt mondja, hogy unitus román polgártársaink egy bizonyos része az unióval n e m z e t i s é g i s z e m p o n t b ó l vissza él; és dr. Lauran kanonok ur elkialtja magát, hogy a szent unio, a romai és görög szertartású katolikusoknak ezen szemefénye, meg van sértve, be van szennyezve egy első rangu magyar katolikus lapban, s innen kiindulva a Conciliumok decretumainak, a pápai constitúciónak egész legiojával kél a senki által nem bántott, hanem csak hajánál fogva, sophisticé előrántott és előtérbe tolt szent unio védelmére, a helyett, hogy higgadtan, tárgyilagosan, adatokkal, tényekkel megczáfolni törekedett volna azt, a mi tulajdonkép állitva volt, hogy t. i. unitus polgártársaink egy része az unióval visszaélve, és azzal, mint eszközei magyar nemzetellenes czélokra élve, ránk nézve nemzeti szempontból veszélyesebbek, mint a szakadárok. — Mi nem mondjuk, hogy a mi itt állitva van, igaz; de azt kívántuk volna, hogy az a ki sikra szált a támadottak védelmére, erőteljesen czáfolja meg a vádat, a mely felhozott, s ne inditson meddő hadjáratot egy nem létező, hanem csak önképelem szülte szörny ellen. Kár a sok puffra ment puskaporért! — Végül ezen csokorba fűzött cikksorozat külalakjára nézve legyen megjegyezve, hogy azoknak mindegyikét szörnyű önteltségre mutató s a sophisták meglepő merészségét kézzelfoghatólag megjelenítő hang lengi át, nem kis nehezetteléssel ostorozva a „Religio“ tudós szerkesztőjét is azért, mert „Rusticus“ cikkeit lapjában közölte, nemcsak, de a megtámadott „Rustikus“-nak védelmére is kelt, kijelentvén és hatalmas elleniratban kitünő elmével kifejtvén, hogy azon cikkek által a szent unio sértve, vagy megtámadva nincs, hanem csak a szent unióval való visszaélés. De legyen elég ennyi a fentjel-

zett ezen irodalmi jelenségről, melyet épen nem ajánlhatunk tisztelt olvasóinknak pártolásra, legfőlebb csak úgy curiosumképen, hogy lássák, mit teremthet egy beteges phantasia egy alapul vett szerencsétlen sophisma alapján.

— „**Kis-Lexikon**“ Egyetemes ismerettár tizenkét füzetben. 7-ik füzet. Szerkeszti Dr. Wekerle László Budapesten. Négy füzet 1 frt, 6 füzet 1 frt 50 kr, 8 füzet 2 frt, 12 füzet 3 frt.

— „**Népiskola (Volksschule)**“ Tanügyi hetilap. III. évf. 1. szám. Szerkeszti Ebenspanger. Kiadja Schodisch Lajos Felsőlövön. Ara negyedévre 80 kr.

— Előfizetési felhívás a kalocsai növendék papság „**Szemelvények**“ czimú kiadványára és Dr. Jocham Magnusnak „**A bibliai történet értékesítése a hitoktatásnál**“ czimú munkájának magyar fordítására. Ezen kiadványban az első helyet foglalja el s annak legfontosabb és legnagyobb részét teszi a paedagogia terén halhatatlan érdemekben megöszült Dr. Jocham Magnusnak főnebb jelzett értekezése, mely a tanítónak és hitoktatónak vezérfonálul szolgál arra nézve, mi lehet és kell a bibliai történetet a katekizmus tanításánál értékesíteni és alkalmazni. — Második helyen „**A lélek halhatatlansága az 6-szövetségben**“ czimú biblikus értekezés fog állani. Végül ezekhez egy vaillásos szellemű elbeszélés és néhány sikerültebb költemény csatolatik. — A mü 14—15 iven fog megjelenni s előfizetési ára 1 frt 20 kr. — Megjegyezzük még itt, hogy Dr. Jocham Magnus müve külön lenyomatban is megfog jelenni s ára 70 kr. leend.

— Megjelent a „**Paedagogiai Plutarch**“ 2-ik füzete, melyet Orbók Mór szerkeszt s Drodteff R. ad ki Pozsonyban. — Egy-egy füzet ára 20 kr. s minden könyvkereskedés utján megrendelhető. Előfizetheti 5 füzetre 1 frttal, 10 füzetre 2 frttal.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Püspök urunk ő nagyméltósága**, irodalmi társulatunknak nemcsak magas fővédnöke, hanem annak valóban bőkezű pártfogója, a társulati közlönyt, a „Közművelődés“-t ezen évre is, szegényebb sorsu papok és tanítók számára 25 példányban méltóztatott megrendelni. Fogadja ő nagyméltósága ezen újabb áldozatkészségeért is fiúi hódolatunkkal párosult hálás köszönetünket!

— **Mennyit nő a nap hossza januárban?** A nap január 1-én fölkel 7 óra 49 perczkor, január 31-én fel fog kelni 7 óra 31 perczkor, különbség 18 percz; a nap január 1-én lenyugodott 4 óra 18 perczkor, január 31-én le fog nyugodni 4 óra 57 perczkor, különbség 39 percz; a két különbözetet összeadva nyerünk 57 perczet, mely a nap hosszának január hóban való növekedését jelzi. —

— **Lapunk mai számához** Bodó Adám marosvásárhelyi r. k. gymnáziumi tanárnak „Vegyes költeményeire“ való előfizetési felhívása van csatolva, melyet melegen ajállunk t. olvasóink becses figyelmébe.

— **A jobbrafordulásnak** örvendetes jeleül tekintendő azon erélyes szó, mely legközelebb a magyar

jogászvilág közlönyében a „Jogtudományi Közlönyben“ hangzott el az eskü vallásos jellege mellett s mely így szól: „Az esküt állítsuk vissza oda, a hol azt a nép látni ohajtja, azon magasságba, hová a vallásos érzület imáddal száll fel. . . . A vallási szertartás nélkül letett eskünek a nép lelkiismerete sem súlyt, sem érvényt nem tulajdonít.“ Fájlaltuk ugyan nagyon azt a menthetlen fogalomzavart, mely a legszentebb vallási ténykedést is megfosztani törekedett természeti jellegétől, de most annál inkább örvendünk a kijózanodás ezen kétségtelen jeleinek.

— **Mély részvétellel** vettük a következő gyászjelentést. A gyergói kerületi papság, gyó-alfalvi rom.-kath. hívek, rokonok és részvevő barátok megrendült szívvel tudatják Horváth Károly gy-alfalvi plebános és kerületi jegyzőnek folyó hó 5-én reggeli 6. órakor, élete 59-ik, papságának 36-ik évében bekövetkezett gyászos halálát. Földi maradványai f. hó 7-én d. u. 3 órakor adatként át a föld anyai ölének.

— **Halálozás.** Földes József csik-somlyói tanítóképző igazgató tanárt súlyos betegség érte. Folyó hó 4-én temették el kedves nejét, kiben egy jó családanya, gyermekeinek védőangyala szállt a sirba. A főgymn. tanítókar az ifjúsággal, a szt. Ferencz-rend derék tartományi főnöke, szerzetes növendékeivel — kik egyszerűs-mind a gyászos szertartást is végezték — a jelenlevő tan. képezdei növendékek, számos rokon, jóbarát, ismerős, sorakozott az elhunyt végtisztességére s a hátrahagyott család vigasztalására. Derék tantéri! Vigasztaljon tégedet a hit, mely neked eddig is a csapások elviselésére annyi erőt nyújtott, s mely megtanított tégedet hiúlni az egykori vizontlátásra is; fogadd részvétét barátaidnak, kik sorsod elviselésére mindig segítségül lesznek! Egy jó barát.

— **„A jó Nitsky bácsit.“** az erd. püspöki iroda veterán tagját, súlyos betegség érte. Hón szeretett neje, a gazdasszonyok valódi mintaképe, Csiszér Anna f. hó 9-én kora reggel hosszas, békésen türt szenvedés után megszűnt élni. Temetése párját ritkító részvét mellett és illő pompával 10-én délután ment végbe. Kívánjuk, hogy a mélyen gyászoló találjon némi enyhülést azon őszinte részvétben, melylyel mindazok, kik őt ismerik, kivétel nélkül megosztani kívánják fájdalmát.

— **Az 1886-ik év!** Ez azon év, mely különlegességeivel messze elüt a többi társaitól. Ez év ugyanis péntekkel kezdődött és péntekkel végződik. Mi az 1886-ik évnek ezen sajátját, ellentétben az általános balhiedellel, ezen évre nézve éppen jó omennek tartjuk; mert miként a derék „Religio“ megjegyzi, ezáltal ezen év „mintegy teljesen Jézus szentséges szívébe van zárva, s ha fog is hozni bajt, ha körül is lesz fonva a töviskorona szenvedéseitől, az emberi nem javára és üdvére fog befolyjni.“ Továbbá ezen évben a husvét oly messze kiesik, a melyen tul már nem eshetik; miért is ez évnek farsangja szintén a leghosszabb, tartván 63 napig. — Hogy ily hosszasan tartó farsangi v galmainkat zavartalanul élvezhessük,

érzéki vigadozásaink mellett ne feledjük részt venni azon lelki vigadozásban, melyet Jézus Krisztus földi helytartója engedélyezett ez évben a keresztény világnak az általános jubileumban, mi ezen évnek harmadik és kiváló különlegessége. — Fölemlítést érdemel még azon körülmény is, hogy ezen évnek két nevezetes ünnepe, ugy-mint: Gyertyaszentelő Boldogasszony és Nagyboldogasszony vasárnapra esvén külön ünnepét képezni nem fognak, és a „Buzaszentelés“ a husvét ünnepe miatt nem Márk napján, hanem két nappal később, vagyis husvét harmad napján fog tartatni. Végül ezen év e században az, melyre a következő jövendölés alkalmazható: „Quando Marcus Pascha dabit, Antonius pentecostabit et Joannes in Corpore stabit, totus mundus vae clamabit.“ Azaz: midőn husvétnapja April 25-ére (Márk napjára), Pünköszt ünnepe junius 14-ára (Páduai sz. Antal napjára), és Urnapja junius 23-ére (Ker. szt. János napjára) esik, az egész világ jajt kiáltand. Hogy fog-e, és mennyiben ezen jövendölés teljesülni? az a szívek és vesék vizsgáló Istennének kifürkészhetlen titka; megnyugtatóul azonban tudnunk kell, hogy ezen jövendölés kelte (a XVI. század) óta, már nem egyszer fordult elő év, melyre szintén azon jövendölés alkalmazható volt, és a kronika azon évekről semmi különösét sem jegyzett föl; tehát egyedül Istenbe vetve bizalmunkat ez évtől sem kell oly nagyon rettegnünk. Ellenkezőleg a mult év jelenségei egy jobb jövő reményére méltán feljogosítanak.

— **Pályázat.** A marosillyei (Erdély, Hunyadmegye) rom. kath. kántortanítói állomás üresedésbe jővén, arra ezennel pályázat hirdettetik. Évi fizetés; I. Kézpénzben a) az erdély egyházmegyei kisegítő pénzalapból 97 frt. b) a kegyurtól 40 frt; k) tandíj 100 frt d) stola 10 frt. II. Terményben: A kegy urtól 264 liter buza 32 négyszög meter kemény tűzifa az erdőn, melyből az iskola is fűtendő. Lakás; 1 nagyobb, 1 oldalszoba, kamara és konyhával; veteményes-kert 310 négyszögöl; udvar 230 négyszögöl. Van az udvaron pincze, sertésöl és fásszin. — A kisegítő pénzalapból és a kegyurtól járó illetékek, évnegyedi utólagos részletekben vehetők fel. Pályázni kívánók felhivatnak, hogy keresztlevél, kántortanítói oklevél és netaláni eddig működéseikről szóló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat folyó évi február hó 15-ig küldjék be. Károlyfehérvárrt, 1886. január 5. Püspöki hivatal.

Szerkesztői üzenet.

— **P. S.** urnak, Hondol. A beküldött elbeszélés kitünően üti a mértéket; nemsokára jönni fog, de engedelmevel, először is egy kissé kifejezőbb czímet fogunk neki adni; meg egy részletet, mely elég élénk ugyan, és más körülmények között érdeket is keltene, de itt az actio fejlődését nagyon lassítja, minden különös czél nélkül, rescecálni fogunk. On ezen elbeszéléssel oly tehettséget árult el, melynek tetlenül hevernie nem szabad, hanem a jól választott téren és irányban folyton műveltetnie és fejlesztetnie kell — az eredmény kimaradhatlan. Macte nova virtute. Sok üdvözet!

Kiadia: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA STRAUERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lye. nyomda gyorssajtóján Gyulafehérvárrt.